

مشکلات تهیه آب در دوره قاجار

۱۲ تیر ۱۴۰۱ ساعت ۱۲:۵۷

آبی که در ارگ به دست می‌آمد به اندازه و گوارا نبود و آب صاف و پاک فقط به شاه (و کاخ نشینان) می‌رسید. مردم تشنه می‌ماندند، اما ناله درخواست و التجای آنها در شرشر فواره های کاخ و ارک شاهی گم می‌شد.

ایران به دلیل قرار گرفتن در یک منطقه نیمه خشک، همواره با مشکلات کم‌آبی مواجه بوده است. در دوره قاجار نیز ان مشکل وجود داشته و در برخی از شهرها و منطقه پررنگ‌تر هم بوده است. همین مسئله باعث شده بود تا تأمین آب سالم در برخی از شهرها با مشقت و مشکلات فراوان روبرو باشد.

«در حومه تهران جویباری میان دره‌ها روان بود که آب صاف و خنک و گوارا در آن می‌رفت. کنار این جا بذری کاشتم که زود جوانه زد و رشد کرد. این نهر از میان ارگ می‌گذشت و به شهر می‌رفت و آب آشامیدنی به مردم می‌داد و نیز درخت‌های کنار خیابان را سیراب می‌کرد. اما آبی که در ارگ به دست می‌آمد به اندازه و گوارا نبود و آب صاف و پاک فقط به شاه (و کاخ نشینان) می‌رسید. مردم تشنه می‌ماندند، اما ناله درخواست و التجای آنها در شرشر فواره های کاخ و ارک شاهی گم می‌شد. هنگام تابستان کسانی کارشان فروش قالب‌ها و تکه‌های یخ بود. این یخ را از کوهستان، از نزدیک قله دماوند، بار الاغ می‌کردند و می‌آوردند. این یخ از گرد و خاک فراوان که میان راه بر آن می‌نشست، زرد و تیره بود، و خیلی هم برایمان گران تمام می‌شد. میوه‌هایی مانند خربزه، گرمک و طالبی آبدار در تابستان مانند شربت گوارا بود. فقط خیابان‌های دور و بر ارگ درخت‌های بلند و سرسبز داشت. کوچه‌ها و خیابان‌های تهران چنان تنگ و باریک بود که دو چارپا یا دو نفر که باری با خود داشتند به زحمت از کنار هم رد می‌شدند و کوچه‌ها جایی برای درختکاری نداشت. بعد از سفری که ناصرالدین شاه به اروپا کرد، خانه‌های اطراف ارگ را از میان برداشتند و خیابان‌هایی به پهنای ۳۰ متر و راست و متقاطع هم ساختند.»

منبع: یوشیدا ماساهارو، سفرنامه یوشیدا ماساهارو، ترجمه هاشم رجب‌زاده، مشهد، مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی،

۱۳۷۳، ص ۱۷۳

